

II

(Ανακοινώσεις)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Έκτο τροποποίηση του προσωρινού πλαισίου για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19 και τροποποίηση του παραρτήματος της ανακοίνωσης της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη για την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων

(2021/C 473/01)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στις 19 Μαρτίου 2020 η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωση με τίτλο «Προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19»⁽¹⁾ («προσωρινό πλαίσιο»). Στις 3 Απριλίου 2020 η Επιτροπή ενέκρινε μια πρώτη τροποποίηση για να επιτραπεί η χορήγηση ενισχύσεων ώστε να επιταχυνθούν η έρευνα, οι δοκιμές και η παραγωγή προϊόντων σχετικών με την COVID-19, να προστατευτούν οι θέσεις εργασίας και να στηριχθεί περαιτέρω η οικονομία κατά την τρέχουσα κρίση⁽²⁾. Στις 8 Μαΐου 2020 ενέκρινε δεύτερη τροποποίηση για να διευκολυνθεί περαιτέρω η πρόσβαση σε κεφάλαια και ρευστότητα για τις επιχειρήσεις που πλήττονται από την κρίση⁽³⁾. Στις 29 Ιουνίου 2020 ενέκρινε τρίτη τροποποίηση για την περαιτέρω στήριξη των πολύ μικρών, μικρών και νεοφυών επιχειρήσεων και την παροχή κινήτρων για ιδιωτικές επενδύσεις⁽⁴⁾. Στις 13 Οκτωβρίου 2020 ενέκρινε τέταρτη τροποποίηση με σκοπό την παράταση του προσωρινού πλαισίου και για να καταστεί δυνατή η χορήγηση ενισχύσεων για την κάλυψη μέρους των μη καλυπτόμενων πάγιων δαπανών των επιχειρήσεων που πλήττονται από την κρίση⁽⁵⁾. Στις 28 Ιανουαρίου 2021 ενέκρινε πέμπτη τροποποίηση με σκοπό την περαιτέρω παράταση του προσωρινού πλαισίου, την προσαρμογή των ανώτατων ορίων ενίσχυσης που καθορίζονται σε αυτό και την παροχή της δυνατότητας μετατροπής ορισμένων επιστρεπτέων μέσων σε άμεσες επιχορηγήσεις υπό ορισμένες προϋποθέσεις⁽⁶⁾.
2. Το προσωρινό πλαίσιο επιδιώκει να εξασφαλίσει κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των θετικών επιπτώσεων των μέτρων ενίσχυσης που χορηγούνται στις επιχειρήσεις και των ενδεχόμενων αρνητικών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές στην εσωτερική αγορά. Με στοχευμένη και αναλογική εφαρμογή του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων διασφαλίζεται ότι τα εθνικά μέτρα στήριξης βοηθούν αποτελεσματικά τις πληγείσες επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της πανδημίας της COVID-19, ενώ παράλληλα περιορίζονται οι αδικαιολόγητες στρεβλώσεις στην εσωτερική αγορά, διατηρείται η ακεραιότητά της και εξασφαλίζεται ο ανταγωνισμός επί ίσοις όροις. Τούτο θα συμβάλει στη συνέχιση της οικονομικής δραστηριότητας κατά τη διάρκεια της πανδημίας της COVID-19 και θα προσφέρει στην οικονομία ένα ισχυρό εφελκτήριο για την ανάκαμψη από την κρίση και την επιτάχυνση τόσο της πράσινης όσο και της ψηφιακής μετάβασης που είναι απαραίτητες, σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ και τους στόχους της Ένωσης.

⁽¹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 19ης Μαρτίου 2020, C(2020)1863 (ΕΕ C 91 I της 20.3.2020, σ. 1).

⁽²⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 3ης Απριλίου 2020, C(2020)2215 (ΕΕ C 112 I της 4.4.2020, σ. 1).

⁽³⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 8ης Μαΐου 2020, C(2020)3156 (ΕΕ C 164 της 13.5.2020, σ. 3).

⁽⁴⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 29ης Ιουνίου 2020, C(2020)4509 (ΕΕ C 218 της 2.7.2020, σ. 3).

⁽⁵⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 13ης Οκτωβρίου 2020, C(2020)7127 (ΕΕ C 340 I της 13.10.2020, σ. 1).

⁽⁶⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 28ης Ιανουαρίου 2021, C(2021)564 (ΕΕ C 34 της 1.2.2021, σ. 6).

3. Είναι αναγκαία η παράταση των μέτρων που προβλέπονται στο προσωρινό πλαίσιο έως τις 30 Ιουνίου 2022· η προσαρμογή των ανώτατων ορίων ενίσχυσης του μέτρου για τις μη καλυπτόμενες πάγιες δαπάνες προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι παρατεταμένες οικονομικές επιπτώσεις της συνεχιζόμενης κρίσης· η παροχή της δυνατότητας στήριξης των επενδύσεων με στόχο τη βιώσιμη ανάκαμψη και τη στήριξη της φερεγγυότητας· και η αποσαφήνιση και η τροποποίηση των προϋποθέσεων για ορισμένα προσωρινά μέτρα κρατικής ενίσχυσης τα οποία η Επιτροπή θεωρεί συμβατά με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ») υπό το πρίσμα της σοβαρής οικονομικής διαταραχής που προκλήθηκε στις οικονομίες όλων των κρατών μελών από την πανδημία της COVID-19. Επιπλέον, θα πρέπει να παραταθεί η διαγραφή του καταλόγου των χωρών με εμπορεύσιμους κινδύνους στο παράρτημα της ανακοίνωσης της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη για την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων («STEC») ⁽⁷⁾.
4. Πρώτον, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το προσωρινό πλαίσιο επρόκειτο να λήξει στις 31 Δεκεμβρίου 2021. Το προσωρινό πλαίσιο προέβλεπε επίσης την επανεξέτασή του από την Επιτροπή πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2021 για σημαντικούς λόγους ανταγωνισμού ή οικονομικούς λόγους.
5. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή έχει αξιολογήσει τη συνεχιζόμενη ανάγκη για ενίσχυση βάσει του προσωρινού πλαισίου, προκειμένου να αποφασίσει κατά πόσον ήταν αναγκαία η διατήρησή του μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2021. Ειδικότερα, η Επιτροπή εξέτασε τους ακόλουθους παράγοντες: αφενός, την εξέλιξη της οικονομικής κατάστασης υπό τις εξαιρετικές περιστάσεις που δημιούργησε η πανδημία της COVID-19· αφετέρου, την καταλληλότητα του προσωρινού πλαισίου ως μέσου που διασφαλίζει ότι τα εθνικά μέτρα στήριξης βοηθούν αποτελεσματικά τις πληγείσες επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της έξαρσης της νόσου, περιορίζοντας παράλληλα τις αδικαιολόγητες στρεβλώσεις στην εσωτερική αγορά και εξασφαλίζοντας τον ανταγωνισμό επί ίσους όρους.
6. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις του 2021 ⁽⁸⁾, το ΑΕΠ προβλέπεται να αυξηθεί κατά 5,0 % το 2021 και κατά 4,3 % το 2022, τόσο στην Ένωση όσο και στη ζώνη του ευρώ. Ο όγκος της παραγωγής προβλέπεται να επανέλθει στα προ της κρίσης επίπεδα (4ο τρίμηνο του 2019) έως το τέλος του 2021. Ωστόσο, η αβεβαιότητα και οι κίνδυνοι που περιβάλλουν τις προοπτικές ανάπτυξης παραμένουν σε υψηλά επίπεδα, λαμβανομένων υπόψη της αύξησης των κρουσμάτων της COVID-19 σε ορισμένα κράτη μέλη, της αύξησης των εντάσεων στις αλυσίδες εφοδιασμού και της ανόδου των τιμών της ενέργειας.
7. Τα κράτη μέλη έχουν κάνει σε σημαντικό βαθμό χρήση των δυνατοτήτων που παρέχει το προσωρινό πλαίσιο ως μέσο για την αντιμετώπιση της σοβαρής οικονομικής διαταραχής που επηρεάζει τις οικονομίες τους, καθώς και για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων που απαιτούνται για την καταπολέμηση της πανδημίας της COVID-19.
8. Δεδομένου ότι το προσωρινό πλαίσιο αποτέλεσε χρήσιμο μέσο για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας, αλλά και υπό το πρίσμα των παρατηρήσεων που έλαβε από τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θεωρεί ότι η περιορισμένη παράταση των υφιστάμενων μέτρων που προβλέπονται στο προσωρινό πλαίσιο έως τις 30 Ιουνίου 2022 είναι κατάλληλη για να διασφαλιστεί ότι τα εθνικά μέτρα στήριξης βοηθούν αποτελεσματικά τις πληγείσες επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της έξαρσης της νόσου διαφυλάσσοντας συγχρόνως την ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς, και να εξασφαλιστεί ο ανταγωνισμός επί ίσους όρους. Με αυτή την περιορισμένη παράταση θα εξασφαλιστεί επίσης ότι οι επιχειρήσεις που εξακολουθούν να πλήττονται από την κρίση δεν θα χρειαστεί να αποκοπούν ξαφνικά από τη στήριξη που χρειάζονται. Αντιθέτως, θα δοθεί η δυνατότητα να καταργηθεί σταδιακά με τρόπο συντονισμένο το επίπεδο στήριξης υπό το πρίσμα της παρατηρούμενης οικονομικής ανάκαμψης. Αυτή η σταδιακή κατάργηση πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα της ανομοιογένειας της ανάκαμψης, δεδομένου ότι συγκεκριμένοι τομείς και περιφέρειες στα διάφορα κράτη μέλη εξακολουθούν να υστερούν έναντι άλλων. Με βάση τις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες επί του παρόντος, η Επιτροπή θεωρεί ότι ενδέχεται να μην χρειαστεί πρόσθετη παράταση των υφιστάμενων τύπων μέτρων που καλύπτονται από τα τμήματα 3.1 έως 3.12 πέραν της 30ής Ιουνίου 2022. Τούτο ισχύει ιδίως όσον αφορά τα υφιστάμενα μέτρα ρευστότητας, όπου οι νέες μελλοντοστραφείς δυνατότητες επενδυτικής στήριξης για βιώσιμη ανάκαμψη και στήριξη της φερεγγυότητας θα πρέπει να είναι καταλληλότερες κατά τη φάση ανάκαμψης για την αντιμετώπιση των επιχειρηματικών αναγκών και των στόχων πολιτικής, μεταξύ άλλων για τον περιορισμό αδικαιολόγητων στρεβλώσεων στην εσωτερική αγορά. Παρόλα αυτά, η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση και θα εκτιμήσει κατά πόσον κάποια μέτρα πρέπει να επεκταθούν περαιτέρω και/ή να προσαρμοστούν ενόψει σημαντικών ζητημάτων ανταγωνισμού ή οικονομικών παραμέτρων.

⁽⁷⁾ ΕΕ C 392 της 19.12.2012, σ. 1.

⁽⁸⁾ Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Οικονομικές και χρηματοδοτικές υποθέσεις: (Ενδιάμεσες) Φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 (Νοεμβρίου 2021).

9. Η Επιτροπή θεωρεί επίσης αναγκαίο να προσαρμοστούν τα ανώτατα όρια ενίσχυσης που προβλέπονται στο τμήμα 3.1 σύμφωνα με την εν λόγω παράταση.
10. Δεύτερον, λαμβάνοντας υπόψη τον συνεχιζόμενο αντίκτυπο της πανδημίας της COVID-19 και το χρονικό διάστημα που έχει παρέλθει από την έγκριση του προσωρινού πλαισίου, η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι αναγκαίο να αυξηθούν τα ανώτατα όρια ενίσχυσης που ορίζονται στο τμήμα 3.12 του εν λόγω πλαισίου, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα στοχευμένης στήριξης σε επιχειρήσεις που εμφάνισαν σημαντικές απώλειες κύκλου εργασιών.
11. Τρίτον, αρκετά κράτη μέλη υπογράμμισαν την ανάγκη να μετριαστεί ο κίνδυνος αφερεγγυότητας επιχειρήσεων μέσω πρόσθετων δυνατοτήτων αναδιάρθρωσης χρέους και μετατροπής επιστρεπτών μέσω ενίσχυσης σε άλλες μορφές ενίσχυσης (π.χ. άμεσες επιχορηγήσεις)⁽⁹⁾. Για να αντιμετωπιστούν αυτά τα ζητήματα που εμπνέουν ανησυχία και να μετριαστεί ο κίνδυνος αφερεγγυότητας επιχειρήσεων, η Επιτροπή θεωρεί αναγκαίο να καταστεί δυνατή η μετατροπή επιστρεπτών μέσω ενίσχυσης σε άλλες μορφές ενίσχυσης σύμφωνα με το τμήμα 3.1 και το τμήμα 3.12 του προσωρινού πλαισίου έως τις 30 Ιουνίου 2023, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι όροι των εφαρμοστέων τμημάτων⁽¹⁰⁾. Επιπλέον, η Επιτροπή θεωρεί επίσης ότι τα επιστρεπτά μέσα βάσει του τμήματος 3.1, του τμήματος 3.3 και του τμήματος 3.12 ενδέχεται να χρειαστούν αναδιάρθρωση σύμφωνα με τις συνήθειες προληπτικές πρακτικές των εμπλεκόμενων χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών. Μια τέτοια αναδιάρθρωση θα θεωρηθεί συμβίβαστη, εάν ολοκληρωθεί έως τις 30 Ιουνίου 2023 το αργότερο και υπό τους όρους που προσδιορίζονται στην παρούσα ανακοίνωση. Ειδικότερα, η αναδιάρθρωση αυτή πρέπει να τηρεί τους όρους που καθορίζονται στα εφαρμοστέα τμήματα και δεν μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των αρχικά χορηγηθέντων ποσών των δανείων⁽¹¹⁾.
12. Επιπλέον, η παρούσα ανακοίνωση διευκρινίζει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να παρατείνουν τη διάρκεια των εγγυήσεων που χορηγούνται βάσει του τμήματος 3.1, του τμήματος 3.2 και του τμήματος 3.12 του προσωρινού πλαισίου και μετά τη λήξη του εν λόγω πλαισίου, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι όροι που προβλέπονται στα εν λόγω τμήματα και στο τμήμα 3.4. Οι όροι και οι προϋποθέσεις μιας τέτοιας παράτασης θα πρέπει να καθορίζονται στις αρχικές συμβάσεις εγγύησης μεταξύ του κράτους και των πιστωτικών ή χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Οι όροι αυτοί δεν θα πρέπει να αφήνουν καμία διακριτική ευχέρεια στις αρχές του κράτους μέλους κατά την παράταση της διάρκειας της εγγύησης. Κατά την αρχική χορήγηση της χρηματοδότησης, οι τελικοί δικαιούχοι πρέπει να ενημερώνονται ότι μπορούν να ζητήσουν παράταση της διάρκειας της εν λόγω χρηματοδότησης, με την επιφύλαξη του γεγονότος ότι τα πιστωτικά ή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μπορούν να αποδεχθούν ή να απορρίψουν το αίτημα αυτό σύμφωνα με τις συνήθειες πολιτικές και διαδικασίες τους⁽¹²⁾.
13. Τέταρτον, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ανάκαμψη της οικονομίας της Ένωσης θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την ταχύτητα των προγραμμάτων εμβολιασμού και την εξέλιξη των πιθανών παραλλαγών του ιού, αλλά και από άλλους άγνωστους παράγοντες, όπως η κατάσταση της διεθνούς οικονομίας και η συμπεριφορά των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών όσον αφορά τις δαπάνες και τις επενδύσεις.
14. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι ο κίνδυνος μείωσης των επενδύσεων μετά την κρίση έγινε πραγματικότητα στην Ένωση κατά τα έτη που ακολούθησαν την κρίση του 2008, λόγω της αύξησης του χρέους του ιδιωτικού τομέα. Όταν παρέλθει η παρούσα κρίση, οι χρηματοοικονομικές δυσκολίες, η απροθυμία ανάληψης κινδύνων και η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα σε ορισμένους τομείς θα μπορούσαν επίσης να λειτουργήσουν ανασταλτικά για τις εταιρικές επενδύσεις και, ως εκ τούτου, για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη.
15. Είναι σκόπιμο να παρασχεθούν περαιτέρω επιλογές στα κράτη μέλη βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ για την άμεση στήριξη των επενδύσεων σε περιουσιακά στοιχεία, καθώς και να παρασχεθεί ένα μέσο για τη βελτίωση της καθαρής κεφαλαιακής θέσης των ευρωπαϊκών εταιρειών, με την εισαγωγή ενός νέου τμήματος για τη στήριξη των επενδύσεων με στόχο τη βιώσιμη ανάκαμψη, καθώς και ενός νέου τμήματος για τη στήριξη της φερεγγυότητας. Παράλληλα, η Επιτροπή θεωρεί επίσης αναγκαία την εφαρμογή, με πιο ευέλικτο τρόπο για περιορισμένο χρονικό διάστημα, των επιμέρους απαιτήσεων κοινοποίησης για καθεστώς βάσει ειδικών υφιστάμενων κατευθυντήριων γραμμών με ιδιαίτερη σημασία για την ανάκαμψη.

⁽⁹⁾ Βλ., επίσης, ευρωπαϊκή επιτροπή συστημικών κινδύνων: *Prevention and management of a large number of corporate insolvencies* (Πρόληψη και διαχείριση μεγάλου αριθμού περιπτώσεων αφερεγγυότητας επιχειρήσεων, Απρίλιος 2021).

⁽¹⁰⁾ Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι το σημείο 9 της ανακοίνωσης της 13ης Οκτωβρίου 2020, C(2020)7127 (EE C 340 I της 13.10.2020, σ. 1), εφαρμόζεται επίσης στις ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του τμήματος 3.12 του προσωρινού πλαισίου.

⁽¹¹⁾ Τούτο ισχύει με την επιφύλαξη των υφιστάμενων δυνατοτήτων που παρέχει το προσωρινό πλαίσιο για χορήγηση νέων ενισχύσεων, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξόφληση υφιστάμενων μέσων, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι σχετικοί όροι που καθορίζονται στο εν λόγω πλαίσιο. Οι ενισχύσεις που έχουν επιστραφεί πριν ή ταυτόχρονα με τη χορήγηση νέας ενίσχυσης δεν λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να προσδιοριστεί κατά πόσον υπάρχει υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου.

⁽¹²⁾ Η παράταση δεν θα πρέπει να οδηγεί σε αύξηση του επιτοκίου ή των τελών που εφαρμόζονται στο υποκείμενο μέσο (μεταξύ άλλων λόγω υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας του τελικού δικαιούχου, ακόμη και εάν η εν λόγω υποβάθμιση συμβεί προτού ληφθεί η απόφαση για το αίτημα παράτασης).

16. Αφενός, η στήριξη των επενδύσεων θα διευκολύνει την ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων που απαιτούνται για την επάνοδο σε βιώσιμη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, υπερβαίνοντας τις αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις της κρίσης, συμπεριλαμβανομένης της διεύρυνσης του επενδυτικού χάσματος. Θα στηρίξει επίσης μια ανθεκτικότερη οικονομία για το μέλλον, περιορίζοντας παράλληλα αποτελεσματικά τις δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και στο εμπόριο.
17. Τέτοιου είδους στήριξη μπορεί επίσης να συνδράμει τα κράτη μέλη στην ιδιαίτερη ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, καθώς και στη στήριξη της ανάκαμψης προς ένα πιο πράσινο και ψηφιακό μέλλον, ενισχύοντας παράλληλα την ανθεκτικότητα και διατηρώντας την ισότητα στους όρους ανταγωνισμού. Είναι επίσης σημαντική στο πλαίσιο της σταδιακής κατάργησης των άμεσων βραχυπρόθεσμων μέτρων αντιμετώπισης κρίσεων, κυρίως όσον αφορά τη στήριξη της ρευστότητας, καθώς και στο πλαίσιο της στροφής προς την προώθηση μιας πιο μακροπρόθεσμης ανάκαμψης της οικονομίας. Προκειμένου να επιτευχθεί το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα των ταχύτερων επενδυτικών δαπανών, η εφαρμογή του μέτρου αυτού θα πρέπει να περιοριστεί έως την 31η Δεκεμβρίου 2022.
18. Η πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν από τα κράτη μέλη για την καταπολέμηση της εξάπλωσης του ιού της νόσου COVID-19 προκάλεσαν άμεση πτώση της οικονομικής δραστηριότητας σε πρωτοφανή κλίμακα, ιδίως όσον αφορά τις επενδύσεις. Υπό το πρίσμα των εξαιρετικών αυτών περιστάσεων που προκλήθηκαν από την εν λόγω κρίση, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι διατάξεις του τμήματος 3.13 της παρούσας τροποποίησης μπορούν να εφαρμοστούν στις ενισχύσεις που χορηγούνται μετά την 1η Φεβρουαρίου 2020, εφόσον πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις και, ιδίως, εφόσον μπορεί να αποδειχθεί η δημιουργία κινήτρων. Τα μέτρα αυτά πρέπει να επιδιώκουν τον ίδιο στόχο με εκείνον που ορίζεται στο τμήμα 3.13, δηλαδή να παρέχουν ώθηση για τη γεφύρωση του επενδυτικού χάσματος που συσσωρεύεται στην οικονομία λόγω της κρίσης.
19. Από την άλλη πλευρά, η στήριξη της φερεγγυότητας αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων σε ευρύ φάσμα τομέων σε καταστάσεις όπου οι επιχειρήσεις πλήττονται από αυξημένους δείκτες χρέους λόγω της κρίσης. Δεδομένης της συνολικής μακροοικονομικής αύξησης του χρέους, τα κράτη μέλη ενδέχεται να επιδιώξουν την παροχή ευκολότερης πρόσβασης σε ιδιωτικές επενδύσεις υπό μορφήν ιδίων κεφαλαίων για τις επιχειρήσεις, περιορίζοντας παράλληλα τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στην εσωτερική αγορά. Η στήριξη αυτή μπορεί να αποτελέσει σημαντικό στοιχείο για την ενίσχυση της οικονομικής ανάκαμψης. Κρίνεται σκόπιμη η θέσπιση μεγαλύτερης περιόδου εφαρμογής για το εν λόγω είδος μέτρου στήριξης της φερεγγυότητας, δεδομένης της πολυπλοκότητας τέτοιων καθεστώτων και του χρόνου που απαιτείται για τη δημιουργία τους. Στο πλαίσιο αυτό, η περίοδος εφαρμογής του νέου αυτού είδους μέτρου θα πρέπει να παραταθεί έως την 31η Δεκεμβρίου 2023.
20. Διά του μέσου τεχνικής υποστήριξης⁽¹³⁾, η Επιτροπή στηρίζει τα κράτη μέλη στον σχεδιασμό και την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων που αποσκοπούν στη γεφύρωση του επενδυτικού χάσματος και στην επιτάχυνση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητήσουν στήριξη διά του μέσου τεχνικής υποστήριξης για τον σχεδιασμό και τη θέσπιση μέτρων στήριξης της φερεγγυότητας.
21. Πέμπτον, η εφαρμογή του προσωρινού πλαισίου κατέδειξε την ανάγκη εισαγωγής πρόσθετων διευκρινίσεων και τροποποιήσεων σε άλλα σημεία του εν λόγω πλαισίου, ιδίως στο τμήμα 1.3, στο τμήμα 3.11 και στο τμήμα 4, καθώς και την ανάγκη προσθήκης νέων εργαλείων στα τμήματα 3.13 και 3.14.
22. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο τροποποίησης των υφιστάμενων μέτρων ενίσχυσης που έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή βάσει του προσωρινού πλαισίου, προκειμένου να παραταθεί η περίοδος εφαρμογής τους έως τις 30 Ιουνίου 2022, να καταστεί δυνατή η αναδιάρθρωση ή η μετατροπή ορισμένων μέσων έως τις 30 Ιουνίου 2023, να εισαχθούν νέα μέτρα για τη στήριξη των επενδύσεων προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάκαμψης έως την 31η Δεκεμβρίου 2022 ή νέα μέτρα για τη στήριξη της φερεγγυότητας έως την 31η Δεκεμβρίου 2023. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να εξετάσουν το ενδεχόμενο αύξησης του προϋπολογισμού των υφιστάμενων μέτρων που έχουν εγκριθεί υπό το πρίσμα του τμήματος 3.12 ή εισαγωγής άλλων τροποποιήσεων για την ευθυγράμμιση των μέτρων αυτών με το προσωρινό πλαίσιο, όπως τροποποιείται με την παρούσα ανακοίνωση. Τούτο μπορεί επίσης να περιλαμβάνει ειδική προσαρμογή νέων ή υφιστάμενων καθεστώτων ενίσχυσης σε τομείς που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση σε συγκεκριμένα κράτη μέλη εντός των ορίων του τροποποιημένου πλαισίου.
23. Τα κράτη μέλη που σχεδιάζουν να παρατείνουν ή να τροποποιήσουν υφιστάμενα καθεστώτα καλούνται να κοινοποιήσουν κατάλογο όλων των υφιστάμενων μέτρων ενίσχυσης που σκοπεύουν να τροποποιήσουν, και να παράσχουν τις απαραίτητες πληροφορίες που παρατίθενται στο παράρτημα της παρούσας ανακοίνωσης. Αυτό θα επιτρέψει στην Επιτροπή να εκδώσει μία απόφαση που θα καλύπτει τον κατάλογο των κοινοποιηθέντων μέτρων.

⁽¹³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 1.

24. Τέλος, η Επιτροπή θεωρεί ότι θα πρέπει να εξακολουθήσει την εφαρμογή των διατάξεων της ανακοίνωσης σχετικά με τη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων (στο εξής: STEC) και μετά το 2021, ώστε να καταστεί δυνατή η συντονισμένη μετάβαση στη συνήθη πρακτική της αγοράς ή η θέσπιση ειδικών καθεστώτων βάσει των εφαρμοστέων κανόνων στις περιπτώσεις που απαιτείται. Ως εκ τούτου, παρατείνεται η προσωρινή διαγραφή όλων των χωρών από τον κατάλογο των χωρών με εμπορεύσιμους κινδύνους στο παράρτημα της STEC έως την 31η Μαρτίου 2022.
25. Η STEC προβλέπει ότι οι εμπορεύσιμοι κίνδυνοι δεν καλύπτονται από ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων με τη στήριξη των κρατών μελών. Ως συνέπεια της πανδημίας COVID-19, η Επιτροπή διαπίστωσε, τον Μάρτιο του 2020, ότι υπάρχει έλλειψη επαρκούς ικανότητας ιδιωτικής ασφάλισης για βραχυπρόθεσμες εξαγωγικές πιστώσεις εν γένει και θεώρησε όλους τους εμπορικούς και πολιτικούς κινδύνους που συνδέονται με τις εξαγωγές προς τις χώρες που απαριθμούνται στο παράρτημα της STEC ως προσωρινά μη εμπορεύσιμους έως την 31η Δεκεμβρίου 2020 ⁽⁴⁾. Με τις ανακοινώσεις της τής 13ης Οκτωβρίου 2020 και τής 28ης Ιανουαρίου 2021, η Επιτροπή παρέτεινε αυτή την προσωρινή εξαίρεση έως την 30ή Ιουνίου 2021 και την 31η Δεκεμβρίου 2021 αντίστοιχα. Η τρέχουσα STEC θα λήξει στις 31 Δεκεμβρίου 2021 και θα αντικατασταθεί από νέα ανακοίνωση, η οποία θα εξακολουθήσει να λαμβάνει υπόψη το κριτήριο του μη εμπορεύσιμου κινδύνου.
26. Στο πλαίσιο των συνεχιζόμενων δυσκολιών λόγω της πανδημίας COVID-19, και σύμφωνα με τα σημεία 35 και 36 της STEC, η Επιτροπή διεξήγαγε δημόσια διαβούλευση για να αξιολογήσει τη διαθεσιμότητα βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων, προκειμένου να προσδιορίσει κατά πόσον η τρέχουσα κατάσταση της αγοράς θα μπορούσε να δικαιολογήσει την παράταση της διαγραφής όλων των χωρών από τον κατάλογο των χωρών με εμπορεύσιμους κινδύνους στο παράρτημα της STEC μετά την 31η Δεκεμβρίου 2021.
27. Λαμβάνοντας υπόψη το αποτέλεσμα της δημόσιας διαβούλευσης, καθώς και τις παγκόσμιες ενδείξεις συνέχισης του αρνητικού αντικτύπου της νόσου COVID-19 στην οικονομία της Ένωσης στο σύνολό της, η Επιτροπή θεωρεί ότι η παράταση της εν λόγω διαγραφής για περίοδο τριών μηνών αποτελεί επαρκή λύση για την επίτευξη της ομαλής μετάβασης προτού όλες οι χώρες του παραρτήματος θεωρηθούν ξανά εμπορεύσιμες από την 1η Απριλίου 2022. Τα στοιχεία που υποβλήθηκαν κατά τη διαβούλευση από ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες και ορισμένα κράτη μέλη υποδηλώνουν ότι οι ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες άρχισαν να παρέχουν κάλυψη για την εξυπηρέτηση των εξαγωγών που δραστηριοποιούνται στις σημαντικότερες αγορές. Συγχρόνως, περαιτέρω παρατηρήσεις που ελήφθησαν υποδεικνύουν ότι η ικανότητα της αγοράς εξακολουθεί να μην επαρκεί για την κάλυψη όλων των οικονομικά δικαιολογημένων κινδύνων για εξαγωγές προς χώρες από τον κατάλογο των χωρών με εμπορεύσιμους κινδύνους στο παράρτημα της STEC. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει συνεπώς να θεωρεί όλους τους εμπορικούς και πολιτικούς κινδύνους που συνδέονται με τις εξαγωγές προς τις χώρες του παραρτήματος της STEC ως προσωρινά μη εμπορεύσιμους έως την 31η Μαρτίου 2022. Η ως άνω παράταση αποσκοπεί στην εξασφάλιση ομαλής μετάβασης προς τη συνήθη πρακτική της αγοράς ή στη θέσπιση ειδικών καθεστώτων βάσει των εφαρμοστέων κανόνων, στις περιπτώσεις που απαιτείται.

2. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

28. Οι ακόλουθες τροποποιήσεις του προσωρινού πλαισίου για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό τη στήριξη της οικονομίας κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19 θα αρχίσουν να ισχύουν από τις 18 Νοεμβρίου 2021.
29. Προστίθεται το ακόλουθο σημείο 14α:

«Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η πανδημία COVID-19 και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της έχουν δημιουργήσει εξαιρετικές περιστάσεις για πολλές επιχειρήσεις. Μεσούσης της πρωτοφανούς αυτής κατάστασης, και ανάλογα με τη συγκεκριμένη περίπτωση, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι ενδέχεται να δικαιολογηθεί η παραμονή των ιδίων συμμετοχών, κατά την έννοια των σημείων 62 έως 64 των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων (*) (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές διάσωσης και αναδιάρθρωσης), σε επίπεδο κάτω του 50 % του κόστους αναδιάρθρωσης, εφόσον παραμένουν σημαντικές και περιλαμβάνουν πρόσθετη νέα χρηματοδότηση υπό τους όρους της αγοράς. Λόγω του έκτακτου και απρόβλεπτου χαρακτήρα της τρέχουσας κατάστασης ενδέχεται επίσης να προβλεφθούν εξαίρεσεις από την αρχή της “εφάπαξ ενίσχυσης”, σύμφωνα με το σημείο 72 στοιχείο γ) των κατευθυντήριων γραμμών διάσωσης και αναδιάρθρωσης, εάν οι νέες δυσκολίες προκύπτουν από την πανδημία COVID-19 και την οικονομική επιβράδυνση που προκλήθηκε από αυτήν, δηλαδή εάν η οικεία επιχείρηση έχει καταστεί προβληματική επιχείρηση λόγω της πανδημίας COVID-19 και της επακόλουθης οικονομικής επιβράδυνσης. Προς αποφυγή αμφιβολιών θα πρέπει να σημειωθεί ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι υπόλοιπες διατάξεις των κατευθυντήριων γραμμών διάσωσης και αναδιάρθρωσης, και ιδίως η ανάγκη για σχέδιο αναδιάρθρωσης, η επάνοδος στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και ο επιμερισμός των βαρών.»

(*) Ανακοίνωση της Επιτροπής (EE C 249 της 31.7.2014, σ. 1).

⁽⁴⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής για την τροποποίηση του παραρτήματος της ανακοίνωσης της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, EE C 101 I της 28.3.2020, σ. 1.

30. Η υποσημείωση 19, η οποία επισυνάπτεται στο σημείο 22 στοιχείο α), αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
31. «(*) Οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει καθεστώτων που έχουν εγκριθεί δυνάμει του παρόντος τμήματος και οι οποίες έχουν επιστραφεί πριν χορηγηθεί νέα ενίσχυση δυνάμει του παρόντος τμήματος δεν λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό του κατά πόσον υπάρχει υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου.»
32. Το σημείο 22 στοιχείο α) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- α) η συνολική ενίσχυση δεν υπερβαίνει ανά πάσα στιγμή τα 2,3 εκατ. EUR ανά επιχείρηση. (*) Η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, φορολογικών πλεονεκτημάτων και πλεονεκτημάτων πληρωμών ή με άλλες μορφές όπως επιστρεπτές προκαταβολές, εγγυήσεις, δάνεια και ίδια κεφάλαια, υπό την προϋπόθεση ότι η συνολική ονομαστική αξία των εν λόγω μέτρων δεν υπερβαίνει το συνολικό ανώτατο όριο των 2,3 εκατ. EUR ανά επιχείρηση· όλα τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται είναι ακαθάριστα, δηλαδή προ της αφαίρεσης φόρων ή άλλης επιβάρυνσης:
- (*) Οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει καθεστώτων που έχουν εγκριθεί δυνάμει του παρόντος τμήματος και οι οποίες έχουν επιστραφεί πριν χορηγηθεί νέα ενίσχυση δεν λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό του κατά πόσον υπάρχει υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου.»
33. Το σημείο 22 στοιχείο δ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «δ) η ενίσχυση χορηγείται το αργότερο μέχρι τις 30 Ιουνίου 2022· (*)
- (*) Εάν η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή φορολογικού πλεονεκτήματος, η φορολογική υποχρέωση σε σχέση με την οποία χορηγείται το εν λόγω πλεονέκτημα πρέπει να έχει προκύψει το αργότερο μέχρι τις 30 Ιουνίου 2022.»
34. Το σημείο 23 στοιχείο α) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- α) η συνολική ενίσχυση δεν υπερβαίνει ανά πάσα στιγμή τις 345 000 EUR ανά επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (*) ή τις 290 000 EUR ανά επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων (**). (***) η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, φορολογικών πλεονεκτημάτων και πλεονεκτημάτων πληρωμών ή με άλλες μορφές όπως επιστρεπτές προκαταβολές, εγγυήσεις, δάνεια και ίδια κεφάλαια, υπό την προϋπόθεση ότι η συνολική ονομαστική αξία των εν λόγω μέτρων δεν υπερβαίνει το συνολικό ανώτατο όριο των 345 000 EUR ή των 290 000 EUR ανά επιχείρηση· όλα τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται είναι ακαθάριστα, δηλαδή προ της αφαίρεσης φόρων ή άλλης επιβάρυνσης:
- (*) Όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 190 της 28.6.2014, σ. 45).
- (**) Όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 193 της 1.7.2014, σ. 1).
- (***) Οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει καθεστώτων που έχουν εγκριθεί δυνάμει του παρόντος τμήματος και οι οποίες έχουν επιστραφεί πριν χορηγηθεί νέα ενίσχυση δεν λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό του κατά πόσον υπάρχει υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου.»
35. Το σημείο 23α αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «Όταν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται σε περισσότερους του ενός τομείς στους οποίους ισχύουν διαφορετικά μέγιστα ποσά σύμφωνα με το σημείο 22 στοιχείο α) και το σημείο 23 στοιχείο α), το οικείο κράτος μέλος διασφαλίζει, με κατάλληλα μέσα όπως ο λογιστικός διαχωρισμός, ότι για καθεμία από τις δραστηριότητες αυτές τηρείται το σχετικό ανώτατο όριο και δεν σημειώνεται υπέρβαση του μέγιστου συνολικού ποσού ύψους 2,3 εκατ. EUR ανά επιχείρηση. Όταν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται στους τομείς που καλύπτονται από το σημείο 23 στοιχείο α), δεν θα πρέπει να σημειώνεται υπέρβαση του μέγιστου συνολικού ποσού ύψους 345 000 EUR ανά επιχείρηση.»
36. Η υποσημείωση 27, η οποία επισυνάπτεται στο σημείο 23, αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «(*) Οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει καθεστώτων που έχουν εγκριθεί δυνάμει του παρόντος τμήματος και οι οποίες έχουν επιστραφεί πριν χορηγηθεί νέα ενίσχυση δυνάμει του παρόντος τμήματος δεν λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό του κατά πόσον υπάρχει υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου.»

37. Το σημείο 23β αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «23β. Μέτρα που χορηγούνται βάσει της παρούσας ανακοίνωσης με τη μορφή επιστρεπτέων προκαταβολών, εγγυήσεων, δανείων ή άλλων επιστρεπτέων μέσων μπορούν να μετατραπούν σε άλλες μορφές ενίσχυσης, όπως επιχορηγήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι η μετατροπή θα πραγματοποιηθεί το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου 2023 και ότι πληρούνται οι όροι του παρόντος τμήματος.»
38. Το σημείο 25 στοιχείο γ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «γ) η εγγύηση χορηγείται μέχρι τις 30 Ιουνίου 2022 το αργότερο.»
39. Η εισαγωγική φράση στο σημείο 25 στοιχείο δ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «δ) για τα δάνεια με ληκτότητα πέραν της 30ής Ιουνίου 2022, το συνολικό ποσό των δανείων ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει.»
40. Το σημείο 25 στοιχείο ε) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «ε) Για δάνεια με ληκτότητα έως την 30ή Ιουνίου 2022, το ποσό του αρχικού κεφαλαίου του δανείου μπορεί να είναι υψηλότερο από αυτό που προβλέπεται στο σημείο 25 στοιχείο δ) με την παροχή κατάλληλης αιτιολόγησης από το κράτος μέλος στην Επιτροπή και υπό την προϋπόθεση ότι εξακολουθεί να εξασφαλίζεται η αναλογικότητα της ενίσχυσης και αποδεικνύεται από το κράτος μέλος προς την Επιτροπή.»
41. Το σημείο 27 στοιχείο γ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «γ) οι δανειακές συμβάσεις υπογράφονται το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου 2022 και περιορίζονται σε έξι έτη κατ' ανώτατο όριο, εκτός εάν προβλέπεται διαφοροποίηση σύμφωνα με το σημείο 27 στοιχείο β)»
42. Η εισαγωγική φράση στο σημείο 27 στοιχείο δ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «δ) για τα δάνεια με ληκτότητα πέραν της 30ής Ιουνίου 2022, το συνολικό ποσό των δανείων ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει.»
43. Το σημείο 27 στοιχείο ε) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «ε) Για δάνεια με ληκτότητα έως την 30ή Ιουνίου 2022, το ποσό του αρχικού κεφαλαίου του δανείου μπορεί να είναι υψηλότερο από αυτό που προβλέπεται στο σημείο 27 στοιχείο δ) με την παροχή κατάλληλης αιτιολόγησης από το κράτος μέλος στην Επιτροπή και υπό την προϋπόθεση ότι εξακολουθεί να εξασφαλίζεται η αναλογικότητα της ενίσχυσης και αποδεικνύεται από το κράτος μέλος προς την Επιτροπή.»
44. Προστίθεται το ακόλουθο σημείο 27β:
- «27β. Η Επιτροπή θεωρεί ότι σε περίπτωση που απαιτείται αναδιάρθρωση για τα επιστρεπτά μέσα που χορηγούνται βάσει του παρόντος τμήματος, του τμήματος 3.1 ή του τμήματος 3.12, αυτή θα είναι συμβατή, υπό την προϋπόθεση ότι: i) βασίζεται σε ορθή οικονομική ανάλυση της ειδικής κατάστασης της μεμονωμένης περίπτωσης στο πλαίσιο των συνηθών πρακτικών προληπτικής εποπτείας· ii) τηρεί τους όρους του εφαρμοστέου τμήματος, ιδίως όσον αφορά τα ελάχιστα περιθώρια πιστωτικού κινδύνου και τη μέγιστη διάρκεια, καθώς και τις απαιτήσεις του τμήματος 3.4 (κατά περίπτωση)· iii) δεν οδηγεί σε αύξηση του ποσού του δανείου που χορηγήθηκε αρχικά και iv) η αναδιάρθρωση αυτή θα υλοποιηθεί το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου 2023.»
45. Το σημείο 33 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «33. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θεωρεί ότι όλοι οι εμπορικοί και πολιτικοί κίνδυνοι που συνδέονται με τις εξαγωγές προς τις χώρες που αναγράφονται στο παράρτημα της STEC είναι προσωρινά μη εμπορεύσιμοι έως τις 31 Μαρτίου 2022.»
46. Το σημείο 35 στοιχείο α) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «α) οι ενισχύσεις χορηγούνται με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, επιστρεπτέων προκαταβολών ή φορολογικών πλεονεκτημάτων έως τις 30 Ιουνίου 2022.»
47. Το σημείο 37 στοιχείο β) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «β) η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, φορολογικών πλεονεκτημάτων ή επιστρεπτέων προκαταβολών έως τις 30 Ιουνίου 2022.»
48. Το σημείο 39 στοιχείο β) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «β) η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, φορολογικών πλεονεκτημάτων ή επιστρεπτέων προκαταβολών έως τις 30 Ιουνίου 2022.»

49. Το σημείο 41 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«41. Η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι τα καθεστώτα ενισχύσεων που συνίστανται σε προσωρινή αναβολή της καταβολής φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, τα οποία εφαρμόζονται σε επιχειρήσεις (συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων ατόμων) που πλήττονται ιδιαίτερα από την πανδημία COVID-19, για παράδειγμα σε συγκεκριμένους τομείς, περιφέρειες ή σε εταιρείες ορισμένου μεγέθους, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ. Αυτό ισχύει επίσης για τα μέτρα που προβλέπονται σε σχέση με τις φορολογικές υποχρεώσεις και τις υποχρεώσεις κοινωνικής ασφάλισης με σκοπό τη χαλάρωση των περιορισμών ρευστότητας που αντιμετωπίζουν οι δικαιούχοι, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, της αναβολής των πληρωμών που οφείλονται σε δόσεις, της ευκολότερης πρόσβασης σε προγράμματα πληρωμής φορολογικών οφειλών και της χορήγησης περιόδων απαλλαγής από τόκους, της αναστολής της είσπραξης φορολογικών οφειλών και της ταχείας επιστροφής φόρων. Η ενίσχυση χορηγείται πριν από τις 30 Ιουνίου 2022 και η καταληκτική ημερομηνία για την αναβολή δεν είναι μεταγενέστερη της 30ης Ιουνίου 2023.»

50. Το σημείο 43 στοιχείο γ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«γ) οι μεμονωμένες ενισχύσεις του καθεστώτος επιδότησης μισθού χορηγούνται το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου 2022, για εργαζομένους που διαφορετικά θα είχαν απολυθεί συνεπεία της αναστολής ή της μείωσης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων λόγω της πανδημίας COVID-19 (ή για αυτοαπασχολούμενα άτομα των οποίων η επιχειρηματική δραστηριότητα έχει επηρεαστεί αρνητικά από την πανδημία COVID-19), και υπό τον όρο ότι το επωφελούμενο προσωπικό παραμένει σε συνεχή απασχόληση για όλη την περίοδο για την οποία χορηγείται η ενίσχυση (ή υπό τον όρο ότι η σχετική επιχειρηματική δραστηριότητα του αυτοαπασχολούμενου διατηρείται για όλη την περίοδο για την οποία χορηγείται η ενίσχυση)»

51. Το σημείο 48 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«48. Τα μέτρα ανακεφαλαιοποίησης λόγω της νόσου COVID-19 χορηγούνται το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου 2022.»

52. Προστίθεται το ακόλουθο σημείο 77α:

«77α. Κατά παρέκκλιση από τα ανωτέρω, η απαγόρευση των καταβολών προαιρετικών τοκομεριδίων δεν ισχύει για:

- α) υβριδικά κεφαλαιακά μέσα που εκδίδονται ταυτόχρονα (*), με το ίδιο επίπεδο εξοφλητικής προτεραιότητας, και με τοκομερίδιο που δεν υπερβαίνει κατά περισσότερο από 150 μονάδες βάσης το τοκομερίδιο των υβριδικών κεφαλαιακών μέσων COVID-19. Επιπλέον, τα υβριδικά κεφαλαιακά μέσα COVID-19 θα πρέπει να αντιστοιχούν σε ποσοστό άνω του 20 % της συνολικής υβριδικής έκδοσης (**).
- β) υβριδικά κεφαλαιακά μέσα που εκδίδονται μετά από οποιαδήποτε ανακεφαλαιοποίηση λόγω της νόσου COVID-19, υπό την προϋπόθεση ότι τα έσοδα από τα εν λόγω μέσα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την εξόφληση των μέσων ανακεφαλαιοποίησης λόγω της νόσου COVID-19 και/ή των υβριδικών κεφαλαιακών μέσων που εκδίδονται σύμφωνα με το παρόν σημείο 77α και
- γ) υβριδικά κεφαλαιακά μέσα COVID-19 όταν πωλούνται από το κράτος σε ιδιώτες επενδυτές (δηλ. όχι δημόσιες αρχές) σε τιμή ίση ή μεγαλύτερη από την ονομαστική αξία του υβριδικού μέσου συν τυχόν δεδουλευμένα μη καταβληθέντα τοκομερίδια, συμπεριλαμβανομένου του σύνθετου (εξ ανατοκισμού) τόκου.

Σε κάθε περίπτωση, οι καταβολές προαιρετικών τοκομεριδίων για υβριδικά κεφαλαιακά μέσα COVID-19 πραγματοποιούνται πριν ή ταυτόχρονα με οποιεσδήποτε αντίστοιχες πληρωμές τοκομεριδίων σε υβριδικά κεφαλαιακά μέσα που επωφελούνται από την άρση της απαγόρευσης των καταβολών προαιρετικών τοκομεριδίων σύμφωνα με το παρόν σημείο.

Με την επιφύλαξη των δικαιώματων προαίρεσης εξόφλησης που αναφέρονται στο στοιχείο β), σε περίπτωση μερικής ή πλήρους εξόφλησης υβριδικών κεφαλαιακών μέσων που επωφελούνται από την άρση της απαγόρευσης των καταβολών προαιρετικών τοκομεριδίων σύμφωνα με το παρόν σημείο, ο δικαιούχος: i) εξοφλεί τουλάχιστον το ίδιο ποσό των υβριδικών κεφαλαιακών μέσων COVID-19 (***)· ή ii) εκδίδει τουλάχιστον το ίδιο ποσό νέων υβριδικών κεφαλαιακών μέσων· ή iii) εάν δεν πληρούνται ούτε το i) ούτε το ii) εντός έξι μηνών από τη μερική ή πλήρη εξόφληση των υβριδικών κεφαλαιακών μέσων, αυξάνει, αναδρομικά από την ημερομηνία εξόφλησης του υβριδικού κεφαλαιακού μέσου, την καταβαλλόμενη απόδοση για τα ανεξόφλητα υβριδικά κεφαλαιακά μέσα COVID-19. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η αύξηση της καταβαλλόμενης απόδοσης υπολογίζεται ως η μέγιστη κλιμάκωση (****) που μπορεί να εφαρμοστεί καθ' όλη τη διάρκεια ζωής των εξαγορασθέντων υβριδικών κεφαλαιακών μέσων επί του ονομαστικού ποσού του εν λόγω μέσου (****), με ελάχιστη τιμή 100 μονάδων βάσης. Επιπλέον, σε περίπτωση μερικής εξόφλησης υβριδικών κεφαλαιακών μέσων COVID-19 ή σε περίπτωση έκδοσης νέων υβριδικών κεφαλαιακών μέσων, το ονομαστικό ποσό στο οποίο εφαρμόζεται η εν λόγω αύξηση της καταβαλλόμενης απόδοσης μειώνεται αναλόγως.

Η παρούσα παρέκκλιση θα ισχύει για όλα τα υβριδικά κεφαλαιακά μέσα που αναφέρονται ανωτέρω και εκδίδονται από τις 18 Νοεμβρίου 2021, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των μέτρων ανακεφαλαιοποίησης λόγω της νόσου COVID-19 που έχουν ήδη χορηγηθεί, όπως εγκρίθηκαν από την Επιτροπή, πριν από την εν λόγω ημερομηνία.

- (*) Για τους σκοπούς του παρόντος σημείου, τα υβριδικά κεφαλαιακά μέσα που εκδίδονται εντός περιόδου μέχρι έξι μηνών από την έκδοση των υβριδικών κεφαλαιακών μέσων COVID-19 θεωρείται ότι έχουν εκδοθεί ταυτόχρονα με τα εν λόγω μέσα.
- (**) Τα εν λόγω υβριδικά κεφαλαιακά μέσα λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση βάσει του σημείου 54.
- (***) Έως το συνολικό ποσό των υφιστάμενων υβριδικών κεφαλαιακών μέσων COVID-19.
- (****) Διαφορά μεταξύ των συμβατικά συμφωνηθέντων ανώτατων και ελάχιστων επιτοκίων των τοκομεριδίων κατά τη διάρκεια ζωής των υβριδικών μέσων.
- (*****) Εάν ο δικαιούχος εξοφλήσει μια σειρά από δόσεις υβριδικών κεφαλαιακών μέσων με διαφορετικά επιτόκια, ο όρος αυτός πρέπει να εφαρμόζεται ανεξάρτητα σε κάθε δόση.»

53. Το σημείο 87 στοιχείο α) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

- «α) Η ενίσχυση χορηγείται το αργότερο στις 30 Ιουνίου 2022 και καλύπτει μη καλυπτόμενες πάγιες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο μεταξύ 1ης Μαρτίου 2020 και 30ής Ιουνίου 2022, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια μέρους της εν λόγω περιόδου (“επιλέξιμη περίοδος”).»

54. Η υποσημείωση 75 του σημείου 87 στοιχείο β) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

- «(*) Η περίοδος αναφοράς είναι μια περίοδος του 2019, ανεξάρτητα από το αν η επιλέξιμη περίοδος είναι το 2020, το 2021 ή το 2022.»

55. Το σημείο 87 στοιχείο δ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

- «δ) η συνολική ενίσχυση δεν υπερβαίνει τα 12 εκατ. EUR ανά επιχείρηση (*). Η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, φορολογικών πλεονεκτημάτων και πλεονεκτημάτων πληρωμών ή με άλλες μορφές όπως επιστρεπτές προκαταβολές, εγγυήσεις, δάνεια και ίδια κεφάλαια, με την προϋπόθεση ότι η συνολική ονομαστική αξία των εν λόγω μέτρων δεν υπερβαίνει το συνολικό ανώτατο όριο των 12 εκατ. EUR ανά επιχείρηση· όλα τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται είναι ακαθάριστα, δηλαδή προ της αφαίρεσης φόρων ή άλλης επιβάρυνσης·

- (*) Ενισχύσεις χορηγηθείσες δυνάμει καθεστώτων εγκριθέντων βάσει του παρόντος τμήματος, οι οποίες έχουν επιστραφεί πριν από τη χορήγηση νέων ενισχύσεων βάσει του παρόντος τμήματος, δεν λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να προσδιοριστεί κατά πόσον υπάρχει υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου.»

56. Προστίθεται το ακόλουθο σημείο 87α:

- «87α. Μέτρα που χορηγούνται βάσει της παρούσας ανακοίνωσης με τη μορφή επιστρεπτών προκαταβολών, εγγυήσεων, δανείων ή άλλων επιστρεπτών μέσων μπορούν να μετατραπούν σε άλλες μορφές ενίσχυσης, όπως επιχορηγήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι η μετατροπή θα πραγματοποιηθεί το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου 2023 και ότι πληρούνται οι όροι του παρόντος τμήματος.»

57. Προστίθεται το ακόλουθο τμήμα:

«3.13 Στήριξη των επενδύσεων για μια βιώσιμη ανάκαμψη

88. Τα κράτη μέλη ενδέχεται να εξετάσουν το ενδεχόμενο στήριξης των ιδιωτικών επενδύσεων ως κίνητρο για την αντιμετώπιση του επενδυτικού χάσματος που συσσωρεύεται στην οικονομία λόγω της κρίσης. Ένα τέτοιο κίνητρο θα μπορούσε να διευκολύνει την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή ορισμένων οικονομικών περιοχών.

89. Η Επιτροπή θα θεωρήσει τα μέτρα αυτά συμβατά με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) Η ενίσχυση χορηγείται βάσει καθεστώτος. Το μέγιστο ποσό κάθε μεμονωμένης ενίσχυσης που μπορεί να χορηγηθεί ανά επιχείρηση δεν υπερβαίνει κατ' αρχήν το 1 % του συνολικού προϋπολογισμού που διατίθεται για ένα τέτοιο καθεστώς, εκτός εάν συντρέχουν περιστάσεις οι οποίες θα πρέπει να αιτιολογηθούν δεόντως από το κράτος μέλος.

- β) Οι επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να περιλαμβάνουν μόνο τις δαπάνες επενδύσεων σε υλικά και άυλα στοιχεία ενεργητικού. Οι δαπάνες που σχετίζονται με την αγορά γης μπορούν να περιλαμβάνονται μόνο στον βαθμό που αποτελούν μέρος επένδυσης για την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών. Οι χρηματοοικονομικές επενδύσεις δεν είναι επιλέξιμες.
- γ) Τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν τις ενισχύσεις σε επενδύσεις που στηρίζουν συγκεκριμένες οικονομικές περιοχές ιδιαίτερης σημασίας για την οικονομική ανάκαμψη. Ωστόσο, τα όρια αυτά πρέπει να σχεδιαστούν με ευρύ τρόπο και να μην οδηγήσουν σε τεχνητό περιορισμό των επιλέξιμων επενδύσεων ή των δυνητικών δικαιούχων γεγονός που θα είχε ως αποτέλεσμα τη στόχευση μόνο ενός μικρού αριθμού επιχειρήσεων.
- δ) Η ένταση της ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβαίνει το 15 % των επιλέξιμων δαπανών. Ωστόσο,
- για επενδύσεις που πραγματοποιούνται από μικρές επιχειρήσεις (*), η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες·
 - για επενδύσεις που πραγματοποιούνται από άλλες ΜΜΕ (**), η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες· ή
 - για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τους όρους του άρθρου 14 του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία, εξαιρουμένου του άρθρου 14 παράγραφος 14 του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά την ένταση ενίσχυσης που καθορίζεται στον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων, ο οποίος ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης στη συγκεκριμένη περιοχή.
- ε) Η συνολική ενίσχυση που χορηγείται βάσει του παρόντος τμήματος δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 10 εκατ. EUR ανά επιχείρηση σε ονομαστικούς όρους, ανεξάρτητα από το συγκεκριμένο μέσο ενίσχυσης. Ωστόσο, στις ενισχυόμενες περιοχές, η συνολική ενίσχυση που χορηγείται βάσει του παρόντος τμήματος ανά επιχείρηση δεν μπορεί να υπερβαίνει το μέγιστο ποσό της ενίσχυσης που υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 14 του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία, με εξαίρεση το άρθρο 14 παράγραφος 14 του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία και με βάση τον εφαρμοστέο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων, προσαυξημένο κατά 10 εκατ. EUR σε ονομαστικούς όρους, ανεξάρτητα από το συγκεκριμένο μέσο ενίσχυσης.
- στ) Η ενίσχυση μπορεί να χορηγηθεί με διάφορες μορφές, όπως μη επιστρεπτές επιχορηγήσεις, φοροαπαλλαγές ή μέτρα αναβολής της καταβολής φόρων, επιδοτούμενα επιτόκια δανείων ή εγγυήσεις. Στην περίπτωση επιστρεπτών μέσων, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν τη δυνατότητα μετατροπής τους σε επιχορηγήσεις υπό προκαθορισμένους όρους και βάσει προκαθορισμένων κριτηρίων, τα οποία πρέπει να προβλέπονται στο καθεστώς και να προσδιορίζονται στις επιμέρους αποφάσεις χορήγησής τους. Τα επιστρεπτέα μέσα, όπως τα δάνεια και οι εγγυήσεις, πρέπει να έχουν μέγιστη διάρκεια οκτώ ετών.
90. Η Επιτροπή, στο πλαίσιο της στάθμισης που θα διενεργήσει ανάμεσα στον θετικό αντίκτυπο των ενισχύσεων και τις αρνητικές τους επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και το εμπόριο, θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στο άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 για το ενωσιακό σύστημα ταξινόμησης, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της μη πρόκλησης σημαντικής ζημίας, ή σε άλλες συγκρίσιμες μεθοδολογίες. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι επενδύσεις που βλάπτουν σημαντικά τους περιβαλλοντικούς στόχους (***) είναι μάλλον απίθανο να έχουν επαρκή θετικά αποτελέσματα που να αντισταθμίζουν τις αρνητικές τους επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και το εμπόριο (****).
91. Οι ενισχύσεις βάσει του παρόντος τμήματος μπορούν να προστεθούν στις κοινοποιησιμες περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις και να σωρευθούν με άλλα είδη ενισχύσεων υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο σημείο 20 του παρόντος προσωρινού πλαισίου. Το συνολικό ποσό της ενίσχυσης δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει το 100 % των επιλέξιμων δαπανών. Ως εκ τούτου, αποκλείεται η σωρευση με άλλα μέσα ενίσχυσης που επιτρέπουν την κάλυψη χρηματοδοτικού κενού.
92. Οι ενισχύσεις βάσει του παρόντος τμήματος δεν μπορούν να χορηγούνται σε επιχειρήσεις που ήταν ήδη προβληματικές (κατά την έννοια του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία (*****) στις 31 Δεκεμβρίου 2019. Αυτό δεν ισχύει για πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις (κατά την έννοια του παραρτήματος I του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία) που ήταν ήδη προβληματικές στις 31 Δεκεμβρίου 2019, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπόκεινται σε συλλογική διαδικασία αφερεγγυότητας βάσει της εθνικής νομοθεσίας και ότι δεν έχουν λάβει ενίσχυση διάσωσης (*****) ή ενίσχυση αναδιάρθρωσης (*****).
93. Ενισχύσεις βάσει του παρόντος τμήματος μπορούν να χορηγούνται έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022. Εξαιρούνται οι ενισχύσεις για επενδύσεις πριν από την 1η Φεβρουαρίου 2020.
94. Θεωρείται ότι οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του παρόντος τμήματος έχουν χαρακτήρα κινήτρου, εάν ο δικαιούχος έχει υποβάλει γραπτή αίτηση ενίσχυσης στο οικείο κράτος μέλος πριν από την έναρξη των εργασιών για την επένδυση.

95. Κατά παρέκκλιση του σημείου 94, τα μέτρα υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων θεωρείται ότι έχουν χαρακτήρα κινήτρου εάν πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) με το μέτρο παρέχεται δικαίωμα για ενισχύσεις βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και χωρίς περαιτέρω άσκηση διακριτικής ευχέρειας από την πλευρά του κράτους μέλους· και
 - β) το μέτρο έχει θεσπιστεί και τεθεί σε ισχύ πριν από την έναρξη των εργασιών για την επένδυση.
96. Στις περιπτώσεις που τα καθεστώτα στήριξης των επενδύσεων παρέχουν ενισχύσεις αποκλειστικά με τη μορφή εγγυήσεων ή δανείων ή παρόμοιων επιστρεπτών μέσων, η συνολική ενίσχυση, κατά παρέκκλιση του σημείου 89 στοιχείο ε), δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 15 εκατ. EUR ανά επιχείρηση σε ονομαστικούς όρους και οι εντάσεις ενίσχυσης, κατά παρέκκλιση του σημείου 89 στοιχείο δ), δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 30 % των επιλέξιμων δαπανών. Στις περιπτώσεις που ισχύουν οι προϋποθέσεις του σημείου 89 στοιχείο δ) i), ii) ή iii), το όριο αυτό μπορεί να αυξηθεί σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις. Τα καθεστώτα που αναφέρονται στο παρόν σημείο συμμορφώνονται με το σημείο 25 στοιχείο α), το σημείο 25 στοιχείο β), το σημείο 25α πρώτη και δεύτερη πρόταση ή το σημείο 27 στοιχείο α), το σημείο 27 στοιχείο β) και το σημείο 27α πρώτη και δεύτερη πρόταση αντίστοιχα. Αποκλείεται η σώρευση με άλλες ενισχύσεις στο πλαίσιο του παρόντος τμήματος. Επιπλέον, πρέπει να τηρούνται τα σημεία 29, 30 και 31. Στην περίπτωση εγγυήσεων, οι εν λόγω εγγυήσεις δεν μπορούν να υπερβαίνουν:
- i. το 90 % του αρχικού κεφαλαίου του δανείου, όταν τις ζημιές υφίστανται αναλογικά και υπό τους ίδιους όρους τόσο το πιστωτικό ίδρυμα όσο και το κράτος· ή
 - ii. το 35 % του αρχικού κεφαλαίου του δανείου, όταν οι ζημιές καταλογίζονται αρχικά στο κράτος και μόνο στη συνέχεια στα πιστωτικά ιδρύματα (ήτοι εγγύηση πρώτης ζημίας)· και
 - iii. στις δύο ανωτέρω περιπτώσεις, όταν το ύψος του δανείου μειώνεται με την πάροδο του χρόνου, για παράδειγμα επειδή το δάνειο αρχίζει να επιστρέφεται, το εγγυημένο ποσό πρέπει να μειώνεται αναλογικά.
97. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να εξετάσουν το ενδεχόμενο θέσπισης νέων ή τροποποίησης υφιστάμενων καθεστώτων βάσει των εφαρμοστέων κανόνων για περιβαλλοντικά ή ερευνητικά έργα, και συγκεκριμένα βάσει των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας (*****) ή βάσει του πλαισίου σχετικά με τις ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία (*****) προκειμένου να στηρίξουν τη βιώσιμη ανάκαμψη της οικονομίας. Η Επιτροπή θεωρεί ότι, υπό το πρίσμα των στόχων διευκόλυνσης της ταχέως ανάκαμψης της ευρωπαϊκής οικονομίας, τα κράτη μέλη μπορούν προσωρινά να προβλέψουν τη θέσπιση νέων ή την τροποποίηση υφιστάμενων καθεστώτων που επιτρέπουν την κάλυψη ακόμα και υψηλότερων μεμονωμένων ενισχύσεων στο πλαίσιο των εν λόγω κατευθυντηρίων γραμμών, χωρίς να απαιτείται μεμονωμένη κοινοποίηση για τα επιμέρους μέτρα. Η Επιτροπή θα θεωρήσει τα εν λόγω καθεστώτα ενισχύσεων ή τις τροποποιήσεις υφιστάμενων καθεστώτων ενισχύσεων συμβατά/-ές εάν υπερβαίνουν τα εφαρμοστέα όρια για τις μεμονωμένες κοινοποιήσεις κατά έως και 50 %, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται όλες οι άλλες διατάξεις των εφαρμοστέων κατευθυντηρίων γραμμών, η απόφαση της Επιτροπής με την οποία εγκρίνεται το μέτρο έχει ληφθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 2023 και η σχετική μεμονωμένη ενίσχυση έχει χορηγηθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 2024.

(*) Κατά την έννοια του παραρτήματος I του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία.

(**) Κατά την έννοια του παραρτήματος I του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία.

(***) Κατά την έννοια του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13).

(****) Για μέτρα που είναι πανομοιότυπα με μέτρα που περιλαμβάνονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, όπως αυτά εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο, η αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής ζημίας θεωρείται ότι πληρούται δεδομένου ότι έχει ήδη επαληθευτεί.

(*****) Όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 18 του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία.

(*****) Εναλλακτικά, εάν έχουν λάβει ενίσχυση διάσωσης και έχουν αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης κατά τη χορήγηση της ενίσχυσης βάσει της παρούσας ανακοίνωσης.

(*****) Εναλλακτικά, εάν έχουν λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης, δεν υπόκεινται πλέον σε σχέδιο αναδιάρθρωσης κατά τη χορήγηση της ενίσχυσης βάσει της παρούσας ανακοίνωσης.

(*****) Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ C 200 της 28.6.2014, σ. 1).

(*****) Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία (ΕΕ C 198 της 27.6.2014, σ. 1).»

58. Προστίθεται το ακόλουθο τμήμα:

«3.14 Στήριξη της φερεγγυότητας

98. Τα κράτη μέλη μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο στήριξης της οικονομικής ανάκαμψης ενισχύοντας τη φερεγγυότητα των επιχειρήσεων. Αυτό μπορεί να ενδεικνύεται ιδιαίτερα όταν τα επίπεδα χρέους των επιχειρήσεων έχουν αυξηθεί λόγω της οικονομικής κρίσης, γεγονός που μπορεί να αποτελέσει τροχοπέδη για περαιτέρω επενδύσεις και για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να σχεδιάζονται με τρόπο που να παρέχει κίνητρα για ιδιωτικές επενδύσεις σε επιχειρήσεις που παρουσιάζουν δυναμικό ανάπτυξης.
99. Η Επιτροπή θα θεωρήσει τα εν λόγω μέτρα συμβατά με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) Η στήριξη της φερεγγυότητας παρέχεται ως κίνητρο για ιδιωτικές επενδύσεις σε ίδια κεφάλαια, χρέη μειωμένης εξασφάλισης ή οιονεί ίδια κεφάλαια, συμπεριλαμβανομένων των αφανών συμμετοχών και των συμμετοχικών δανείων.
 - β) Η ενίσχυση χορηγείται βάσει καθεστώτος και με τη μορφή δημόσιων εγγυήσεων ή παρόμοιων μέτρων για ειδικά επενδυτικά ταμεία ως κίνητρο για επενδύσεις σε τελικούς δικαιούχους. Οι επενδύσεις αυτές πρέπει να πραγματοποιούνται μέσω ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών με τη μορφή επενδυτικών κεφαλαίων που επιλέγονται κατ' αρχήν με ανοικτή, διαφανή και αμερόληπτη διαδικασία. Η αμοιβή των διαχειριστών των εν λόγω ταμείων θα πρέπει να βασίζεται κατ' αρχήν στην απόδοση του συνολικού χαρτοφυλακίου του ταμείου.
 - γ) Ως επιλέξιμοι τελικοί δικαιούχοι ορίζονται αποκλειστικά ΜΜΕ και μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης (*).
 - δ) Όταν τα πιστωτικά ιδρύματα ενεργούν ως ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί σε σχέση με τα μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο του παρόντος τμήματος, για παράδειγμα τιτλοποιώντας τις επενδύσεις αυτές προκειμένου να τις διαθέσουν σε άλλους επενδυτές, πρέπει να αναλαμβάνουν κατάλληλο μέρος του κινδύνου. Η διατήρηση ποσοστού τουλάχιστον 10 % της αξίας των εν λόγω μέσων στον ισολογισμό του ιδρύματος θα μπορούσε να θεωρηθεί ως κατάλληλος επιμερισμός του κινδύνου.
 - ε) Τα επιλέξιμα καθεστώτα μοχλεύουν πρόσθετες νέες επενδύσεις από ιδιώτες επενδυτές. Οι επενδυτικές αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με γνώμονα το κέρδος και να βασίζονται σε επιχειρηματικά ή επενδυτικά σχέδια, από τα οποία καθίσταται σαφές ότι οι επιλέξιμοι τελικοί δικαιούχοι είναι μακροπρόθεσμα βιώσιμες επιχειρήσεις.
 - στ) Όλοι οι θεσμικοί επενδυτές, ανεξαρτήτως της φύσης ή της γεωγραφικής τους θέσης, μπορούν να επενδύουν επί ίσοις όροις στα επενδυτικά ταμεία που θα συσταθούν.
 - ζ) Η ενίσχυση διασφαλίζει ότι οι επενδυτές επωμίζονται κατάλληλο μερίδιο του κινδύνου προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι οι επενδύσεις αποβλέπουν στην επίτευξη κέρδους. Σε περίπτωση πρώτων ζημιών που καλύπτονται από το κράτος, ο εν λόγω επιμερισμός του κινδύνου μπορεί να επιτευχθεί με τον περιορισμό της αξίας τέτοιας εγγύησης ή παρόμοιου μέτρου σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 30 % του υποκείμενου χαρτοφυλακίου, περιλαμβάνοντας μόνο τα αρχικά ποσά χωρίς τόκους ή τυχόν παρεπόμενες υποχρεώσεις.
 - η) Η συνολική διάρκεια της εγγύησης δεν υπερβαίνει τα οκτώ έτη, ανεξάρτητα από το υποκείμενο μέσο. Στην περίπτωση εγγυήσεων επί χρεωστικών τίτλων, η διάρκεια της εγγύησης δεν πρέπει να εκτείνεται πέρα από τη λήξη του υποκείμενου χρεωστικού τίτλου. Για επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου, η εγγύηση δεν μπορεί να καλύπτει επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν από τον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό μετά την ημερομηνία που ορίζεται στο σημείο 101.
 - θ) Η κατάπτωση της εγγύησης συνδέεται συμβατικά με ειδικούς όρους («γεγονότα εγγύησης») που μπορεί να φθάνουν μέχρι την υποχρεωτική κήρυξη πτώχευσης της δικαιούχου επιχείρησης ή οποιαδήποτε παρόμοια διαδικασία. Οι όροι αυτοί θα πρέπει να συμφωνούνται μεταξύ των μερών, κατά το αρχικό στάδιο της χορήγησης. Στην περίπτωση εγγυήσεων που παρέχονται για επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου, οι επιλέξιμες ζημιές μπορούν να καλύπτονται από την εγγύηση μόνο τη στιγμή κατά την οποία διαλύεται το ταμείο και όλες οι επενδύσεις χαρτοφυλακίου έχουν εκποιηθεί υπό τους όρους της αγοράς.

- ι) Ο κίνδυνος που αναλαμβάνει το κράτος αντανακλάται σε επαρκή απόδοση, προσανατολισμένη στην αγορά. Η απόδοση αυτή μπορεί να λαμβάνει τη μορφή άμεσης αμοιβής με τη μορφή προμήθειας εγγύησης ή δικαιωμάτων συμμετοχής στα κέρδη που επιτυγχάνονται από τα εν λόγω ταμεία, ανάλογα και με τη φύση του μέσου (δάνεια μειωμένης εξασφάλισης ή ίδια κεφάλαια). Η απόδοση πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα με τον επενδυτικό βαθμό των τελικών δικαιούχων, τα είδη των καλυπτόμενων μέσων και τη διάρκεια της παρεχόμενης προστασίας.
- ια) Εφαρμόζονται αποτελεσματικές διασφαλίσεις ώστε το πλεονέκτημα να μετακυλιέται στους τελικούς δικαιούχους στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.
- ιβ) Το συνολικό ποσό της παρεχόμενης χρηματοδότησης δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. EUR ανά επιχείρηση.
- ιγ) Με κατάλληλη αιτιολόγηση που παρέχεται από το κράτος μέλος στην Επιτροπή και με πρόσθετους όρους για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, η Επιτροπή μπορεί να αποδεχθεί εναλλακτικές μεθόδους επιλογής και αμοιβής, υψηλότερα ποσά χρηματοδότησης και/ή επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους.
100. Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δεν μπορούν να είναι τελικοί δικαιούχοι.
101. Οι ενισχύσεις βάσει του παρόντος τμήματος μπορούν να χορηγούνται το αργότερο έως την 31η Δεκεμβρίου 2023.
102. Οι ενισχύσεις βάσει του παρόντος τμήματος μπορούν να σωρευθούν με άλλες ενισχύσεις, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται τα αντίστοιχα όρια και οι λοιποί όροι των εν λόγω άλλων ενισχύσεων. Ωστόσο, οι ενισχύσεις βάσει του παρόντος τμήματος δεν μπορούν να χορηγούνται σε επιχειρήσεις που λαμβάνουν στήριξη βάσει του τμήματος 3.11 της παρούσας ανακοίνωσης.

(*) Όπως ορίζονται στο σημείο 52 (xxvii) των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΕΕ C 19 της 22.1.2014, σ. 4).»

59. Τα σημεία 88-96 αριθμούνται εκ νέου ως σημεία 103-111.
60. Το σημείο 90 αριθμείται εκ νέου ως σημείο 105 και αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «105. Έως τις 30 Ιουνίου 2022, τα κράτη μέλη πρέπει να διαβιβάσουν στην Επιτροπή κατάλογο των μέτρων που εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο των καθεστώτων που εγκρίθηκαν βάσει της παρούσας ανακοίνωσης.»
61. Το σημείο 93 αριθμείται εκ νέου ως σημείο 108 και αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «108. Η Επιτροπή εφαρμόζει την παρούσα ανακοίνωση από τις 19 Μαρτίου 2020, λαμβανομένων υπόψη των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, οι οποίες επέβαλαν τη λήψη άμεσων μέτρων. Η παρούσα ανακοίνωση δικαιολογείται από τις παρούσες εξαιρετικές περιστάσεις και θα παύσει να εφαρμόζεται μετά τις ημερομηνίες που ορίζονται σε αυτήν. Έπειτα από συνεννόηση με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα επανεξετάσει όλα τα τμήματα της παρούσας ανακοίνωσης πριν από τις 30 Ιουνίου 2022 για σημαντικούς λόγους ανταγωνισμού ή οικονομικούς λόγους. Εφόσον το κρίνει σκόπιμο, η Επιτροπή μπορεί να παράσχει περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με ορισμένα συγκεκριμένα σημεία της προσέγγισής της.»

3. ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΜΕ ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ STEC

62. Η Επιτροπή θεωρεί ότι όλοι οι εμπορικοί και πολιτικοί κίνδυνοι που συνδέονται με τις εξαγωγές προς τις χώρες που αναφέρονται κατωτέρω είναι προσωρινά μη εμπορεύσιμοι έως τις 31 Μαρτίου 2022.

Βέλγιο	Κύπρος	Σλοβακία
Βουλγαρία	Λετονία	Φινλανδία
Τσεχική Δημοκρατία	Λιθουανία	Σουηδία
Δανία	Λουξεμβούργο	Αυστραλία
Γερμανία	Ουγγαρία	Καναδάς
Εσθονία	Μάλτα	Ισλανδία
Ιρλανδία	Κάτω Χώρες	Ιαπωνία

Ελλάδα	Αυστρία	Νέα Ζηλανδία
Ισπανία	Πολωνία	Νορβηγία
Γαλλία	Πορτογαλία	Ελβετία
Κροατία	Ρουμανία	Ηνωμένο Βασίλειο
Ιταλία	Σλοβενία	Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πληροφορίες οι οποίες πρέπει να παρέχονται στον κατάλογο των υφιστάμενων μέτρων ενίσχυσης που εγκρίθηκαν βάσει του προσωρινού πλαισίου για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19, για τα οποία κοινοποιείται στην Επιτροπή παράταση της περιόδου εφαρμογής, αύξηση του προϋπολογισμού και/ή άλλες τροποποιήσεις για την ευθυγράμμιση των εν λόγω μέτρων με το προσωρινό πλαίσιο, όπως τροποποιείται με την παρούσα ανακοίνωση.

Τα κράτη μέλη καλούνται να ομαδοποιούν τις τροποποιήσεις τους χρησιμοποιώντας τον ακόλουθο κατάλογο για την κοινοποίηση κατά κατηγορία, εφόσον είναι εφικτό

Κατάλογος υφιστάμενων μέτρων και προβλεπόμενη τροποποίηση

Αριθμός κρατικής ενίσχυσης του εγκεκριμένου μέτρου ⁽¹⁾	Τίτλος	Κοινοποιηθείσα τροποποίηση (μπορεί ενδεχομένως να υποδιαιρεθεί σε τροποποιήσεις 1, 2, 3 κ.λπ.)	Σημείο του προσωρινού πλαισίου που σχετίζεται με τις σχεδιαζόμενες τροποποιήσεις	Επιβεβαιώστε ότι δεν υπάρχουν άλλες αλλαγές στο υφιστάμενο μέτρο	Εθνική νομική βάση για την τροποποίηση

⁽¹⁾ Εάν το μέτρο έχει τροποποιηθεί, να αναφερθεί ο αριθμός της αρχικής απόφασης έγκρισης.